

EL DIA DESPRÈS
Germà Bel
(Publicat a a *La Vanguardia*, 11 de Setembre de 2012)

Els darrers temps s'han intensificat les reflexions sobre què podria passar el dia després d'una eventual constitució de Catalunya com nou Estat a Europa (i, més tard, com nou Estat de la UE). En el terreny econòmic s'han començat a discutir hipòtesis sobre com podria ser el procés de negociació dels aspectes econòmics de la separació. I no són poques les reflexions de pensadors assenyats que insisteixen que la constitució d'un Estat propi estaria farcida de problemes durant el procés, i els principals problemes dels catalans no desapareixerien com per art de màgia el dia després. Tenen tota la raó. De fet, no hi ha ben be ningú que pensi lo contrari.

Aquests tipus de processos tenen moltes vessants; vull centrar-me aquí en l'econòmica. Sembla molt probable que s'intensificaria significativament –a curt termini– el boicot comercial, que ja fa temps que ha anat prenent forma, amb la subsegüent degradació de les relacions comercials entre Catalunya i la resta d'Espanya. Modest Guinjoan i Xavier Cuadras, a *Sense Espanya. Balanç econòmic de la independència*, van computar amb rigor l'efecte de diferents graus potencials de boicot comercial. Dels seus càlculs es dedueix que seria necessari un boicot del 80% de les vendes a consumidors i prop del 50% de les vendes a les empreses (consums intermedis) perquè la pèrdua del PIB català sigui equivalent al dèficit fiscal de Catalunya (mitjana de les estimacions fetes pels governs espanyol i català). És un nivell de boicot molt més gran que el suggerit pels estudis demoscòpics i per secessions prèvies a la resta del Món. A més, l'ajustament dinàmic per substitució de mercats d'exportació disminueix els efectes en el temps.

Amb tot, la discussió sobre potencials efectes del boicot comercial es tangencial als factors crucials. És acceptat en Economia que la riquesa de les nacions no depèn dels mercats captius (mai garantits en un món global), sinó del capital humà, físic i social. Això és el que determina el potencial de crear, canviar i innovar. No estem malament en aquest àmbit, encara que tenim moltes coses per millorar. I assumir la responsabilitat pel propi futur és el millor incentiu per fer-ho.

Cal reconèixer que el canvi comporta incertesa a curt termini. Res diferent, tanmateix, al que succeeix amb qualsevol inversió de futur: arrisquem part del benestar a curt per aconseguir més benestar -i més sostingut- a mig i llarg. Per això, com en tota inversió, les perspectives personals influeixen en la ponderació de les incerteses a curt i dels beneficis esperats a mig i llarg. A major expectativa de vida restant, més alta és la ponderació dels beneficis futurs. Al contrari, una perspectiva temporal més curta indueix a ponderar més els riscos a curt. Això ajuda a entendre part del debat que hi ha a Catalunya, i de la distribució generacional de les posicions. La generositat amb les generacions futures serà, per tan, un factor crucial per decidir si arriba o no el dia després.